

Barcelona. Una, la manca d'esperit específicament català, altra una certa contradicció entre l'actitud del diputat en 1922 i la del ministre en 1921, totalment injustificable, perquè, segons explícita declaració de l'orador, ja havia arribat a formar, quan era conseller de la corona, la convicció en què basa la seva crítica d'avui.

La manca d'esperit específicament català era, en realitat, molt de témer parlant a l'indret i en el to en què es parlava. Evidentment si alguna cosa hi ha palesa en aquest afer, és el desafecte, per no dir l'hostilitat, amb què la nostra gent esguarda les qüestions del Marroc. La catàstrofe militar d'ara fa un any, fou vivament sentida, en allò que tenia de calamitat, de desgràcia purament humana i personal. No pas gran cosa pel desprestigi militar i diplomàtic, perquè aquest ja existia abans en l'ànima dels ciutadans. És més: el fracàs internacional que per Espanya hauria representat de produir-se, l'encerclament i caiguda de Melilla, és clar que haurien deprimat l'opinió, però no sense barrejar d'una fosca sensació d'alliberament, de liquidació. No pot ésser desconegut aquest fet, que és la conseqüència del divorci entre l'exèrcit, o al menys entre l'acció militar al Marroc i el país. Per tant, és una concessió a l'ambient parlamentari; implica, si altra cosa no, un error de fet l'afirmar que: "Hasta el mes de enero, hasta la toma de Dar-Drius, el espíritu público acompañó a nuestro ejército en sus campañas...; el espíritu público estuvo vibrante en España lamentando lentitudes que siendo, es posible, inevitables, parecían excesivas".

Sostenir això és fer concessions als directores de la política africana, atribuïnt als ciutadans espanyols un criteri que probablement no tenen. I dels electors del senyor Cambó ja es pot assegurar amb tota certitud que no el comparteixen. És clar que un polític pot i deu combatre, endegar o simplement no acceptar la opinió dels seus electors, però el que no pot fer és ignorar-la i encara menys suplantar-la o interpretar-la errívolament.

Més concreta, per bé que per nosaltres menys interessant, és la segona objecció que contra l'oració del cap regionalista podria alçar-se. El senyor Cambó afirma, sense contradicció important, que els espanyols ocupen el litoral africà per imposició d'Anglaterra i de França, no per interès directe de cap mena, en conseqüència de la qual cosa cal reduir al mínim els esforços i les despeses per aquest motiu. "Anglaterra—digué el senyor Cambó—quiere que estemos allí, no para que estemos nosotros, sino para que no esté Francia hoy, para que no estuviese Alemania ayer, para que no esté allí nunca ninguna gran potencia con la cual puede estar en lucha. Pero al resolverle este problema, Inglaterra no

nos ha exigido nunca que ocupemos la totalidad de nuestra zona, que a Inglaterra esto no le importa ni que realicemos en esta o en otra forma una obra de protectorado. Nunca Inglaterra nos ha exigido que nos arruinemos para prestarle el servicio que les estamos prestando".

Conseqüència que es desprèn d'aquesta afirmació, l'elemental de reduir a un mínim l'acció d'Espanya, reduir-la a la protecció del litoral i deixar que irradiant d'allí una obra de pau lenta i natural, amplíes l'ocupació. En tot cas i a poc que es pugui, deixar la feixuga càrrega a d'altres, i com a precedent invocà l'orador el cas d'En Prim, deixant Mèxic, imposant l'abandó del Marroc en 1860, i proposant a temps l'enaïenació de les grans Antilles espanyoles.

No estem pas lluny d'aquesta opinió. Liquidar tan bé com se pugui, sense torbament, però sense retard, l'herència feixuga d'aquesta complicació diplomàtica, és, expressat amb elegància d'home d'Estat, l'ideal del ciutadà espanyol mitjà. El que no es pot explicar aquest ciutadà és com, un polític que sostenia aquest criteri no l'imposà a temps, i en lloc d'amenaçar en secret amb una crisi, no la planteja

irreductiblement, i més éssent el titular d'Hisenda on repercutia amb incidències desastroses la política equivocada del ministeri del qual formava part.

En tot cas, i prescindint de crítiques, serà bo de registrar el discurs que té coses excel·lents, i que és d'una luciditat expositiva insuperable, potser a canvi de deformar un xic les coses. Si En Prim imposà la retirada de l'exèrcit, la suspensió d'operacions en 1860, o si la imposaren les coses, l'enemic indígena, a l'Àfrica, i enllà de les mars, Anglaterra, haurien d'elucidar-ho homes armats d'una documentació i d'una crítica que no posseïm. Però amb aquests defectes, que són els del gènere, el discurs comentat és excel·lent i mereix, repetim, ésser registrat. Si més no, perquè els anys corren depressa sense que les coses canviïn, i quan en un decenni pròxim es produeixi de nou un d'aquests contratemps militars que tenen una periodicitat quasi regular, ja cap ministre no pugui parlar, no per error, ni per conveniència, ni per concessió a l'ambient, de l'entusiasme amb què tot el país acut a reparar-ne les desastroses conseqüències.

NOTICIARI D'ACCIÓ CATALANA

Al Casal Català de París

Conferència d'En Massó i Llorens

Acabades les tasques de la Conferència nacional catalana, el nostre amic En Manuel Massó i Llorens, sortí cap a França, amb l'objecte d'explicar en un acte públic, als nostres amics del Casal Català de París, la significació i abast de la mateixa.

En Massó i Llorens trobà ben cordial rebuda. La Junta directiva del Casal català volgué donar a l'acte tota la importància que li pertocava, i demanà al senyor Massó i Llorens que esperés uns dies per a donar temps de fer unes invitacions impreses i repartir-les entre els catalans de París.

La conferència tingué lloc el 17 juny, a les nou del vespre, amb una concurrència mai vista al Casal català. Hi concorregueren els socis i molts de catalans que no estaven encara inscrits: hi havia una bella representació femenina. La diada fôu profitosa per al centre nacionalista de París: la presència d'En Massó i Llorens, sem-

blà portar una alenada de reviscolament del Casal.

Presidí l'acte el president del Casal català En Francesc Dalmau, tan estimat pels seus companys, i féu la presentació d'En Massó i Llorens, l'advocat i ferm patriota En J. Balaguer, qui digué que no calia presentació de cap mena, puix que d'entre nosaltres, uns som amics del diputat de la Mancomunitat, altres sou deixebles del mestre, i els altres, en llegir els diaris de Catalunya, us haveu fixat que hi havia un diputat de la Mancomunitat que amb fermesa i valentia, proclamava davant un almirall anglès els drets de la Pàtria nostra i davant les representacions de les Cambres de propietat d'Espanya, defensava l'oficialitat de la llengua catalana. Aquest diputat és En Massó i Llorens. Donà la més cordial benvinguda al conferenciant i aquest comença el seu parlament.

Explicà En Massó i Llorens els motius perquè havia estat convocada la Conferència nacional catalana, fent la història del moviment de renaixença catalana fins als moments actuals. Remarcà la diferència d'actuació en-